

Glamour

Dámská společenská móda 1950–2010

12. května — 4. září 2011

výstavní sál UPM)

kurátorka: Konstantina Hlaváčková

Slovo glamour se rozšířilo ze Skotska – pochází z gaelského slova gramarye. Původně označovalo magicko-okultní kouzlo, které dodávalo věci či osobě neodolatelnou přitažlivost. V pozdním 19. století ztrácí magický význam a označuje snahu zvýšit atraktivnost zjevu. Dnes se jím míní přitažlivost nebo fascinace věcí nebo člověkem, který prostřednictvím luxusu nebo elegance překračuje hranice všednosti.

V druhé polovině 20. století proběhla pomalá, ale zásadní změna struktury a formy společenského odívání, která vycházela z hluboké proměny společenských vztahů evropské populace. V té době se postupně hroutila pravidla společenského a večerního oblečení, stanovená oděvními protokoly 18. a 19. století, vytvořenými pro potřeby dvorní etikety. Po rozpadu velkých monarchií ztratily tyto rituály své bezprostřední oprávnění, ale i nadále zůstaly vodítkem pro standardy společenského oděvu moderní společnosti.

Ještě na počátku 20. století měla tato tradiční pravidla plnou autoritu. Podle druhu látky, střihu, délky rukávů, hloubky výstřihu a doplňků se dalo na první pohled určit, pro jakou příležitost je oděv určen. Demokratizace života i oblékání, která probíhala po I. světové válce, tento systém pozvolna narušovala, ale ještě v 50. letech 20. století se večerní oděvy nápadně lišily od jiných druhů oblečení.

Polovina 60. let přinesla hlubokou proměnu ve všech směrech odívání včetně večerního. Móda se stala otevřeným systémem, který absorboval vlivy různých zemí a kultur. Zcela vymizel respekt ke starým sociálním kódům. Minisukně triumfovala v celém světě. Kalhoty ve společenském dámském oděvu, do té doby marginální fenomén, odstartovaly svoji velkou éru. Žena oblečená ve společenském oděvu mohla svým zjevem aspirovat na povolání kosmonauta nebo rytíře, nosit na sobě obraz významného umělce, vykračovat si v pánském smokingu nebo v bermudách s úplně průhlednou halenkou. Nic nebylo nemožné. Kolekce některých návrhářů v druhé polovině 60. let vůbec nezahrnovaly večerní oděvy.

Konec 60. let 20. století, a pak celé následující desetiletí, charakterizuje definitivní rozbití pozůstatků jednotného univerzálního systému módy. Na počátku 70. let přestala móda reflektovat společenská pravidla a stala se prezentací člověka a jeho jedinečné individuality. Ruku v ruce s tímto pocitem rozkvétala nová filozofie módy: svoboda nosit, co chceš, kam chceš a kdy chceš. Oděvní konvence byly narušeny či zmizely téměř úplně. Móda opustila zaběhnuté představy o eleganci a obecně sdílený smysl pro vkus. Toto uvolnění nejvíce zasáhlo společenské a večerní oblečení. Kolem roku 1975 bylo možné sledovat návrat k večerním oděvům. Svoboda výběru a návrat k luxusu tvořily dva víceméně rovnocenné póly vývoje.

Koncem 70. let se vytvořil nový ideál: žena s dvojitou identitou. Během dne pracující žena adoptovala střízlivý oděv s maskulinními prvky. Tento trend se plně rozvinul v následujícím desetiletí, které přineslo výraznou změnu životního stylu. Večer se však žena proměnila v romantickou svůdnici, románovou postavu, královnu nebo ženu vamp. Večerní oblečení bylo naprostým protikladem denního. Oblíbenými se staly balonové sukně, nabírané rukávy a lesklé látky křiklavých barev.

Poslední desetiletí 20. století bylo dobou globalizace. Lidé zaplaveni aktuálními informacemi o politických skandálech, teroristickém násilí a ekologických katastrofách zatoužili po nových hodnotách.

Vztah k módě se začal proměňovat v hlubší rovině než dosud. Kult minimalismu, který se v módě projevoval kolem poloviny 90. let, se uplatňoval především v denním odívání. Hranice večerního oblečení se téměř rušily stejně jako v předcházejícím desetiletí. Ženy se oblékaly do romantických oděvů, proměňovaly se v osudové hrdinky a hlavně sváděly přiléhavými nebo průhlednými oděvy.

Večerní oděv počátku nového tisíciletí navázal na předcházející období. Pro obecný vývoj oděvu se stal charakterický eklekticismus a naprostá tvůrčí svoboda. Žádná novinka už nedokáže opravdově šokovat. Na večer je možné si obléct krinolínu stejně jako oděv ve stylu květinové víly, Karkulky, Marlene Dietrichové nebo minimalismu a heavy metalu.

Koncepce výstavy, texty) Konstantina Hlaváčková

Architektonické řešení) Milan Šuba, Václav Kunc

Grafický design) Štěpán Malovec

Za podíl na obrazové části publikace a propagačních materiálů děkujeme externím

spolupracovníkům) Bohumil Pospíšil, Martkéta Šimrová, Miroslava Mitísková, Petra Rýslerová

adresa) Uměleckoprůmyslové museum v Praze

ulice 17. listopadu 2

110 00 Praha 1

otevírací doba) pondělí: zavřeno

úterý: 10—19 hodin

středa — neděle: 10—18 hodin

vstupné na výstavu) výstava: 80 Kč (snížené 40 Kč)

rodinné vstupné: 150 Kč

Press kontakt)

Jana Ulipová

PR Manager

T: 251 093 265

E: ulipova@upm.cz